

λευκά των σαρίκια, καὶ τὰ πορφυρᾶ καὶ χρυσοκέντητα πλατέα των καφτάνια, οἱ δ' ἄγριοι των ὠρυγμοὶ ἐπανεδίδωκαν πρὸ αὐτῶν τὰ ὑπὸ τοῦ σερβικοῦ καὶ γερμανικοῦ πυρὸς κατακρουρογρημένα των στίφη, ὡσάκις δὲν ἐπῆρουν πλέον τὰ βούνευρα χιλίων ἐκμανῶν τσαουσίδων. Ἐρρίπτον τοὺς ἵππους των εἰς τοὺς ποταμούς, ὅπως διαβῶσιν αὐτοὺς κολυμβῶντες, καὶ ἐκράδαινον ὑπεράνω τῶν ὑδάτων ῥομφαίας κατασταζούσας αἷμα· ἤρπαζον, διερχόμενοι, ἀπὸ τὸν λαίμῳ καὶ κατεκρήμνιζον ἀπὸ τοῦ σάγματος πασάδες ἀμελεῖς ἢ νυσταλέους· ὡσάκις δ' ἐπῆρχετο τροπή, ἐπὶ ἡδῶν κάτω ἐκ τοῦ ἵππου, καὶ ἐνέπηγον τὰ ἐκ τῶν λυχνιῶν φεγγοβόλα ἐγγχειριδιά των εἰς τὰ νῶτα τῶν φυγάδων στρατιωτῶν· θανασίμως δὲ τιτρωσκόμενοι, ἀνέβαινον, πιέζοντες τὸ τραῦμα, εἰς ὑψηλὸν τι μέρος τοῦ πεδίου τῆς μάχης, διὰ νὰ δεῖξωσιν εἰς τοὺς γιαντισάρους των τὸ νεκρωμένον, ἀλλ' ἀκόμη ἀπειλητικὸν καὶ ἐπιτακτικὸν πρόσωπόν των, μέχρις οὗ κατέπιπτον βρυχώμενοι βρυγμὸν λύσεως ἀλλ' ὄχι ὀδύνης. Ποῖόν τι δ' ἐμελλε νὰ εἶνε τὸ αἶσθημα τῶν κιρρασσιῶν ἢ περισίδων ἐκείνων νεανίδων, τῶν μόλις ἐξεληθουσῶν ἐκ τῆς παιδικῆς ἡλικίας, ὅτε κατὰ πρῶτον τὴν ἐσπέραν ἡμέρας τινὸς μάχης, ὑπὸ σκηνὴν πορφυρᾶν, πρὸς τὸ ἀμυδρὸν φῶς κληθῆσιν, ἔβλεπον παρουσιαζόμενον ἐνώπιον αὐτῶν ἓνα τῶν φοβερῶν καὶ ὑπερῆφάνων ἐκείνων σουλτάνων, μεμεθυσμένον ἐκ τῆς νίκης καὶ ἐκ τοῦ αἵματος; Ἀλλὰ τότε αὐτοὶ ἐγένοντο προσηνεῖς καὶ ἐρωτικοί, καὶ σφίγγοντες τὰς παιδικὰς ἐκείνας χεῖρας ἐντὸς τῶν γιαντικίων καὶ ἐκ τοῦ σφίγματος τῆς σπάθης ἀκόμη σπασμωδῶν χειρῶν των, ἐζήτουν χιλίας εἰκόνας ἀπὸ τὰ ἄνθη τῶν κήπων των, ἀπὸ τοὺς μικροκάριτας τῶν ἐγγχειριδίων των, ἀπὸ τὰ ὠραιότερα πτηνὰ τῶν ἀλσῶν των, ἀπὸ τὰ ὠραιότερα χρώματα τῆς ἡοῦς, ὅποια ἀνατέλλει εἰς τὴν Ἀνατολὴν καὶ εἰς τὴν Μεσοποταμίαν, διὰ νὰ ἐπαινέσωσι τὸ κάλλος τῶν τρεμουσῶν των δούλων, μέχρις οὗ αὐταὶ ἀνελάβρουν, καὶ ἀπεκρίνοντο μὲ τὴν περιπαθῆ καὶ φαντασιώδη των γλώσσαν:—Στέμμα τῆς κεφαλῆς μου! Δόξα τῆς ζωῆς μου! Γλυκύτατε καὶ φοβερέ μου Κύριε! Νὰ εἶνε πάντοτε λευκὸν καὶ ἔκλαμπρον τὸ πρόσωπόν σου εἰς τοὺς δύο κόσμους τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης! Ἡ δόξα νὰ σὲ παροκολουθῆ παντοῦ ὅπου σὲ φέρῃ ὁ ἵππος σου! Νὰ ἐξαπλωθῆ ἡ σκιά σου ἀνὰ πᾶσαν τὴν γῆν! Ἐγὼ δὲ ἄς ἤμην ῥόδον νὰ εὐωδιάζω ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ σαρκίου σου, ἢ πεταλούδα, διὰ νὰ περυγιζῶ ἄνωθεν τοῦ μετώπου σου!—Καὶ ἀκολούθως μὲ φωνὴν σιγανὴν διηγοῦντο εἰς τοὺς μεγάλους ἐκείνους ἐραστὰς των κατηνυασμένους, οἵτινες ἀνέκειντο νυσθαλοὶ πρὸς τὸ στῆθος των, τὰς παιδικὰς των ἱστορίας περὶ ἀνακτόρων ἐκ σμαράγδου καὶ ὀρέων ἐκ χρυσοῦ, ἐν ᾧ περίξ τῆς σκηνῆς καὶ καθ' ἅπασαν τὴν καθημαχμένην καὶ σκοτεινὴν πεδιάδα ὁ στρατὸς ἐ-

κοιμάτο. Ἄλλ' ἐκείνοι ἐγκατέλειπον πᾶσαν μαλακότητα εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ χαρμεῖου, καὶ ἐξήρχοντο ἐκ τῶν ἐρώτων ἐκείνων πλέον ὑπερήφανοι καὶ πλέον διάπυροι. Ἦσαν ἡμεροὶ εἰς τὸ χαρέμιον, ἄγριοι εἰς τὸ πεδίον, ταπεινόφρονες εἰς τὸ τζαμίον καὶ ὑπερήφανοι ἐπὶ τοῦ θρόνου. Ἀπὸ τοῦ θρόνου ἐλάλουν γλώσσαν πλήρη ὑπερβολῶν βροντοφῶνων καὶ ἀπειλῶν κεραυνοβόλων, καὶ πᾶσα αὐτῶν γνώμη ἦτο ἀπόφασις ἀμετάκλητος, ἥτις προεκέρυττεν ἓνα πόλεμον, ἢ ἀνύψωνεν ἓνα ἄνθρωπον εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς εὐδαιμονίας, ἢ κατεκύλιε μίαν κεφαλὴν πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ θρόνου, ἢ ἐξαπέλυε μίαν καταιγίδα πυρὸς καὶ σιδήρου κατὰ μιᾶς ἀνάρτιδος ἐπαρχίας. Οὕτω δὲ τρέχοντες ὡς ἀνεμοστρόβιλοι ἀπὸ τῆς Περσίας εἰς τὸν Δανούβιον καὶ ἀπὸ τῆς Ἀραβίας εἰς τὴν Μακεδονίαν, καὶ διαβιοῦντες ἐν μάχαις, ἐν θριάμβοις, ἐν θήραις, καὶ ἐν ἔρωσιν, μετέβαινον ἀπὸ τοῦ ἄνθους τῆς νεότητος εἰς ἡλικίαν ἀνδρικὴν ἐτι μᾶλλον κοχλάζουσαν καὶ θερμόβουλον, καὶ ἀκολούθως εἰς γῆρας, τὸ ὅποιον δὲν ἠσθάνετο οὔτε τὸ στῆθος τῶν ὠραίων των γυναικῶν, οὔτε ἡ ῥάχης τῶν ἵππων των, οὔτε ἡ λαβὴ τῆς σπάθης των. Οὐ μόνον δ' ἐν τῇ γερωνικῇ ἡλικίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ νεότητι αὐτῶν συνέβαινε πολλάκις, πιεζόμενοι ἀπὸ τὸ βάρος τῆς τερατώδους αὐτῶν δυνάμεως, καταπληττόμενοι αἴφνης καὶ διὰ μιᾶς ἐν τῇ μανίᾳ τῶν νικῶν καὶ τῶν θριάμβων των ἀπὸ τὴν συναίσθησιν εὐθύνης ὑπερανθρώπου, καὶ καταλαμβανόμενοι ὑπὸ εἶδους τινὸς τρόμου ἐν τῇ ἀπομονώσει τοῦ ἰδίου αὐτῶν ὕψους, νὰ στραφῶσιν ὀλοφύχως πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ νὰ διέλθωσιν ἡμέρας ὅλας καὶ νύκτας εἰς τοὺς σκοτεινοὺς μυχούς των κήπων των συνθέτοντες ποιήματα θρησκευτικὰ, ἢ ν' ἀπέλθωσιν εἰς παράλιόν τι, ὅπου ἐμελέτων τὸ κοράνιον, ἢ συνεχόρευον τοὺς ἐκμανεῖς χοροὺς τῶν δερβίσιδων, ἢ εἰς τὸ ἀναχωρητήριον γέροντός τινος ἐρημίτου, ὅπως νεκρώσωσι τὴν σάρκα νηστεύοντες καὶ φοροῦντες τρίχινον τρίβωνα. Ὅπως δ' ἐν τῷ βίῳ, οὔτω καὶ ἐν τῷ θανάτῳ ἐπεφάνησαν ἅπαντες σχεδὸν πρὸς τοὺς λαοὺς αὐτῶν μὲ πρόσωπον ἢ σεβαστὸν ἢ φοβερὸν, εἴτε ἀπέθνησκον ἐν γαλήνῃ ἱεροπρεπεῖ, ὅπως γενάρχης τῆς δυναστείας, εἴτε πλήρεις ἡμερῶν ἐνδόξων ἄμα καὶ ὀλιβερώων, ὅπως ὁ Ὀρχάν, εἴτε ὑπὸ τὸ ἐγγχειρίδιον προδότου, ὅπως Μουράδ ὁ Α', ἢ ἐν τῇ ἀπογνώσει τῆς ἐξορίας, ὅπως ὁ Βαγιαζήτ, ἢ συνδιαλεγόμενοι ἡσύχως ἐν τῷ μέσῳ στεφάνου σοφῶν καὶ ποιητῶν ὡς Μωάμεθ ὁ Α', ἢ ἐκ λύπης δι' ἣτταν, ὅπως Μουράδ ὁ Β'. Δύναται δὲ νὰ εἴπῃ τις μετὰ βεβαιότητος, ὅτι τὰ ἀπειλητικὰ αὐτῶν φάσματα εἶνε ὅ, τι μεγαλοπρεπέστερον καὶ ποιητικώτερον θέλει ἀπομεινῆ εἰς τὸν αἵματοβαφῆ ὀρίζοντα τῆς ὀθωμανικῆς ἱστορίας.

¹Ἐπειτα συνέχισα.

Οἱ κάτοικοι τῆς Βρασιλίας ἀνέρχονται εἰς 11, 100,000.

μας, τὸ πνεῦμά του πλανᾶται μακρὰν τῶν καθημερινῶν αὐτοῦ ἀσχολιῶν. Ὁ πρῶτος μηχανικός παραπονεῖται κατὰ τοῦ Φιλίππου καὶ φησὶ αὐτόν, καθότι βλέπει ἐν τῷ νεανίᾳ τούτῳ πνεῦμα ἀνώτερον καὶ συνάδελφον δυνάμενον ἴσως νὰ ἐπισκιάσῃ αὐτόν, κρύπτων δὲ τὸν δόλον ὑπὸ φαινομένην ὑπόληψιν, προσπαθεῖ νὰ προκαλέσῃ τὴν παῦσίν του. Ἔχων πάντοτε κατὰ νοῦν τὸ περὶ φωτισμοῦ σχέδιον αὐτοῦ, ὁ Lebon μετέβαινε συχνάκις ἀπὸ Ἀγγουλέμης εἰς Brachay, ὅπου ἔτελειοποιεῖ ἀδιακόπως τὴν ἀγαπητὴν αὐτοῦ ἐφεύρεσιν. Αἱ αἰτιΐσεις τοῦ προϊσταμένου του ὡς πρὸς τὰς ἐκ τῆς ἐργασίας ἀπουσίας του προσκάλεσαν ἀνάκρισιν κατὰ τοῦ Lebon. Ἐπιτροπὴ, διορισθεῖσα πρὸς ἐξέτασιν τῶν κατ' αὐτοῦ παραπόνων, ἀπεφάνητο «ὅτι ἦτο ἐλεύθερος πάσης μομφῆς». Ἄλλως ἡ ἐξῆς ἐπιστολὴ, ἣν ὁ Φίλιππος Lebon ἔγραψε πρὸς τὸν ὑπουργόν, μαρτυρεῖ τὸν γενναῖον τοῦ ἐφευρέτου χαρακτῆρα.

«Ἡ μήτηρ μου, γράφει, εἶχεν ἀποθάνει πρὸ ὀλίγου· κατὰ συνέπειαν ἠναγκάσθη νὰ μεταβῶ ἐσπυεσμένως εἰς Παρισίους. Ἴδου τὸ σφάλμα μου. Ὁ πρὸς τὴν ἐπιστήμην ἔρωσ μου καὶ ἡ ἐπιθυμία τοῦ νὰ φανῶ χρήσιμος ἐδείνωσαν ἔτι αὐτό. Ἐπιθυμῶμεν νὰ τελειοποιήσω ἐφευρέσεις τινάς. . . . Τέλος κητύχησα νὰ ἐπιτύχω· ἐξ ἑνὸς χιλιογράμμου ξύλων κατάρθωσα νὰ παράξω διὰ μόνης τῆς θερμότητος καθαρῶτατον καύσιμον ἀέριον μετὰ μεγίστης οἰκονομίας καὶ ἀφθονίας τοιαύτης, ὡς ἐφώτιζεν ἐπὶ δύο ὥρας μετ' ἐντάσεως φωτὸς τεσσάρων ἢ πέντε κηρίων. Δοκιμὴ ἐγένετο ἐνώπιον τοῦ πολίτου Προνῆ, διευθυντοῦ τῆς Σχολῆς τῶν δδῶν καὶ γεφυρῶν, τοῦ πολίτου Lecamus, ἀρχηγοῦ τῆς τρίτης μοίρας, τοῦ πολίτου Besnard, γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν δδῶν καὶ γεφυρῶν, τοῦ πολίτου Gérard, ἐνὸς τῶν διευθυντῶν τῆς πολυτεχνικῆς Σχολῆς. . . Ἐλογίζομαι εὐτυχῆς, καθότι ἠλπίζον νὰ προσφέρω εἰς τὸν ὑπουργόν τοὺς καρποὺς τῶν ἐργασιῶν μου· προετιθέμην ἐπίσης νὰ υποβάλω ὑμῖν ὑπόμνημα, τυχόν τῆς ἐπιδοκιμασίας τοῦ πολίτου Προνῆ καὶ πολλῶν ἐπιστημόνων, περὶ τῆς διευθύνσεως τῶν ἀεροστατών, ἀλλ' αἱ ὑποθέσεις μου μὲ ἠνάγκασαν νὰ μεταβῶ εἰς Παρισίους. Βεβαίως δὲ ἦσαν ἐπείγουσαι, ἀφοῦ χάριν αὐτῶν παρήτησα τὰς ἀγαπητάς μου ἀσχολίας. Ἀλλὰ πόσον θὰ μοὶ φανῶσι δειναί, ἐάν μὲ ἀναγκάσωσι νὰ καταλίπω σώμα, ἐν ᾧ οἱ προϊστάμενοί μου μὲ ἐθεώρησαν ἄξιον τῶν διαφόρων βραβείων, καὶ μοὶ ἐνέτειλαν νὰ διδάξω ἀλληλοδιαδόχως ὅλα τὰ μέρη τῶν ἐν τῇ Σχολῇ τῶν δδῶν καὶ γεφυρῶν παραδιδωμένων ἐπιστημῶν! Δὲν δύναμαι νὰ πεισθῶ ὅτι αἱ περιστάσεις μου, ὁ περὶ τὴν ἐπιστήμην ζῆλός μου καὶ ὁ πόθος τοῦ νὰ φανῶ χρήσιμος εἰς τὴν πατρίδα τυγχάνων καὶ τῆς ἐπιδοκιμασίας ὑπουργοῦ, μὴ παύοντος νὰ προστατεύῃ τὰς ἐπιστήμας καὶ καταστήσαντός με τρόπον τινὰ ἔνοχον τοῦ ἰδίου ἐγκλήματος, δύ-

νανται νὰ γίνωσιν ἀφορμὴ τοιαύτης τιμωρίας. Θὰ μεταβῶ εἰς Παρισίους· ἡ μεγίστη ἀνησυχία μὲ ὀδηγεῖ, ἀλλ' ἡ ἐλπίς μὲ συνοδεύει».

Ὁ Φίλιππος Lebon ἀπεστάλη εἰς τὴν θέσιν του, ἀλλ' ὁ πόλεμος ἐδεκάτιζε τοὺς πόρους τῆς Γαλλίας, ἡ δὲ δημοκρατία, καθ' ὃν χρόνον ὁ Βοναπάρτης ἦτο ἐν Ἰταλίᾳ, δὲν ἐφρόντιζε νὰ πληρώσῃ τοὺς μηχανικούς της. Ὁ Lebon ἔγραψε πρὸς τὸν ὑπουργόν ἐπιστολάς κατεπειγούσας, ζητῶν τοὺς ὀφειλομένους αὐτῷ μισθοὺς, ἀλλ' οὐδεμίαν ἐδόθη αὐτῷ ἀπάντησις. Ἡ σύζυγός του ἤλθε τότε εἰς Παρισίους· αἱ ἐνέργειαι αὐτῆς ἀπέβησαν ἐπίσης μάταιαι. Τὴν ἐξῆς ἐπιστολὴν, ὑπάρχουσαν ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς Σχολῆς τῶν δδῶν καὶ γεφυρῶν, ἔγραψεν ἡ ἰδία πρὸς τὸν ὑπουργόν.

«Ἐλευθερία — ἰσότης. Παρισίιοι, 22 μεσιδορίου, ἔτει ἐβδόμῳ τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας, μιᾶς καὶ ἀδικιέρτου. Ἡ σύζυγός τοῦ πολίτου Lebon πρὸς τὸν ὑπουργόν τῶν ἐσωτερικῶν. Οὔτε ἐλεημοσύνην οὔτε χάριν σᾶς ζητῶ, ἀλλὰ δικαιοσύνην. Πρὸ δύο μηνῶν τήκομαι ἑκατὸν εἰκοσιλεύγας μακρὰν τῆς οἰκίας μου. Μὴ διὰ νέων ἀναβολῶν ἀναγκάζετε οἰκογενειάρχην νὰ παραιτήσῃ ἐλλείψει πόρων ἐπάγγελμα, χάριν τοῦ δόποιου τὰ πάντα ἐθυσίασε. . . Ἀλάβετε ὑπ' ὄψιν τὴν θέσιν μας, πολῖτα! Ἐἶναι φοβερά, ἡ δ' αἰτησίς μου δικαία. Τοῦτο μὲ πείθει ὅτι τὸ διάβημά μου τοῦτο δὲν θέλει ἀποτύχει παρ' ὑπουργῶ, ὅστις καθήκον ἐαυτοῦ θεωρεῖ τὸ νὰ ἦναι δίκαιος.

»Χαιρετισμὸς καὶ ὑπόληψις.

»Ἡ ὑμετέρα ἀφρωσιωμένη συμπολίτις, σύζυγός Lebon, τὸ γένος de Brambille».

Τὸ 1801 ὁ Φίλιππος Lebon προτεκλήθη εἰς Παρισίους καὶ προσεκολλήθη εἰς τὸν Blin, πρῶτον μηχανικὸν ἐπὶ τῆς λιθοστρώσεως. Λαμβάνει δεύτερον ἔγγραφον εὐρησιτεχνίας, ἡ δ' ἔκθεσίς του εἶναι ὑπόμνημα ἐπιστημονικὸν πλήρες γεγονότων καὶ ἰδεῶν. Ἐν αὐτῇ ποιεῖται λόγον περὶ τῶν πολυαριθμῶν ἐφαρμογῶν τοῦ φωταερίου καὶ περὶ τῆς παραγωγῆς αὐτοῦ, διαγράφων τὴν ὅλην κατασκευὴν, τὴν ἀποστακτικὴν κάμινον, τοὺς συμπυκνωτάς, τοὺς καθαριστάς καὶ τοὺς ἐντὸς κεκλεισμένων λαμπτήρων καυτήρας τοῦ φωταερίου. Οὐδὲν λησμονεῖ, οὐδ' αὐτὴν τὴν ἀτμομηχανὴν καὶ τὰ ἀερόστατα. Ὁ Lebon προτείνει εἰς τὴν κυβέρνησιν νὰ κατασκευάσῃ συσκευὴν πρὸς θέρμανσιν καὶ φωτισμὸν τῶν δημοσίων καταστημάτων, ἀλλ' ἡ πρότασις αὕτη ἀπορρίπτεται. Τότε ὁ ταλαίπωρος ἐφευρέτης ἀθυμῶν ἐπὶ ταῖς ματαίαις αὐτοῦ ἀποπειραῖς καὶ ταῖς ἀποτυχίαις, ἀποφασίζει νὰ στραφῇ πρὸς τὸ κοινόν, ἵνα ἀποδείξῃ τὸ ὠφέλιμον τῆς ἐφευρέσεώς του. Ἐνοικιάζει μέγαρόν τι κατὰ τὴν δδὸν St Dominique—St Germain, καὶ στήσας ἐν αὐτῷ συσκευὴν φωταερίου, ἥτις διένεμε τὸ φῶς

κατασκευὴν τοῦ ἀερίου 6,000 ἐργάτας καὶ δύο πρὸς τούτους χιλιάδας ὑπαλλήλων, τὴν συντήρησιν καὶ τὸν φωτισμὸν ἐπιμελουμένων.

Ὁ μόνον ἢ βιομηχανία παρέχει εἰς τὰς κοινωνίας τὰ θανατάσια αὐτῆς καὶ ὠφέλιμα προϊόντα, ἀλλὰ πορίζει τὰ πρὸς τὸ ζῆν καὶ εἰς μυριάδας ἐργατῶν. Ἡ ἐξάπλωσις τῶν μηχανῶν, τῶν βιομηχανικῶν τούτων ἐργαλείων τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν, παρήγαγεν ὡς πρὸς τοῦτο καταπληκτικὰ ἀποτελέσματα.

Κατὰ τὰς ἐπισήμους στατιστικὰς ἡ δύναμις τῶν ἐν Γαλλίᾳ νῦν ἐργαζομένων ἀτμομηχανῶν ἀνέρχεται εἰς 1,500,000 ἵππων ἀτμοῦ, ἤτοι 4,500,000 ἵππων ὑποζυγίων, ἰσοδυναμοῦντων πρὸς τὴν ἐργασίαν 31,590,000 ἀνθρώπων. Ὁ ἀριθμὸς δὲ οὗτος ὑπερβαίνει δεκάκις τὸν εὐέχοντα βιομηχανικὸν πληθυσμὸν τῆς Γαλλίας, καθότι ὁ βιομηχανικὸς οὗτος πληθυσμὸς ἀνέρχεται τὴν σήμερον εἰς 8,400,000, συμπεριλαμβανομένων τῶν γυναικῶν, τῶν παιδιῶν καὶ τῶν γερόντων· ἐκ τούτων δὲ οἱ 3,200,000 μόνον δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἐργάται ἐν ἐνεργείᾳ.

Ἐὰν ἐνήθετο διὰ τῆς χειρὸς ὅλον τὸ βαμβάκινον νῆμα, τὸ ὁποῖον ἡ Ἀγγλία κατασκευάζει κατ' ἔτος διὰ τῶν αὐτοκινήτων (self-acting) μηχανῶν, νηουσῶν 1000 ὁμοῦ κλωστὰς, ἤθελον ἐπασχοληθῆ 91 ἑκατομμύρια ἀνθρώπων, ἤτοι τὸ ἕμισυ σχεδὸν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑβρώπης. Γυνὴ ἐπιτηδείως πλέκουσα δύναται νὰ πλέξῃ διὰ μὲν τῆς χειρὸς 80 βροχίδας ἀνὰ λεπτόν· διὰ δὲ τοῦ κυκλοτεροῦς μηχανήματος (métier circulaire) 480,000.

Μνημονεύοντες τοὺς καταπληκτικούς τούτους ἀριθμούς, ὀφείλομεν νὰ ἐκφράσωμεν τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν καὶ τὸν ἐνθουσιασμὸν πρὸς τοὺς ὑπὸ τῆς ἱστορίας λησμονηθέντας μεγάλους ἐργάτας, τοὺς καθιερώσαντας διὰ τῆς καρτερίας αὐτῶν καὶ τῆς μεγαλοφυΐας τὴν βασιλείαν τῶν μηχανῶν. Οἱ πλεῖστοι αὐτῶν παρεγνωρίσθησαν καὶ καταδικώχθησαν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον, καὶ ἔζησαν ἀτυχεῖς.

Ἡ ἱστορία τοῦ περιφήμου κουρέως τοῦ Πρέστον, τοῦ ἐφευρόντος τὰς πρώτας κλωστικὰς μηχανάς, παρέχει ἡμῖν πρῶτον παράδειγμα.

Ὁ Ριχάρδος Ἀρκράϊτ (Arkwright), γεννηθεὶς ἐν τῇ κομητίᾳ τοῦ Λάνκαστερ ἐν Ἀγγλίᾳ, τὴν 23 Δεκεμβρίου 1732, τοσοῦτον ἦτο πτωχὸς κατὰ τὴν νεότητά του, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ γίνῃ ὑπηρέτης κουρέως. Ἀποταμιεύσας ὀλίγα χρήματα συνέστησεν ἐν Μάντσεστερ μικρὸν κουρείον μετὰ τῆς ἐξῆς ἐπιγραφῆς· «Εἰς τὸν ὑπόγειον κουρέα· ξυρίζει ἀντὶ δύο σολδίων». Οἱ ἄλλοι κουρεῖς ἐνώπιον τοῦ τοιοῦτου συναγωνισμοῦ κατεβίβασαν τὰς τιμὰς τῶν. Ὁ Ἀρκράϊτ, ἵνα μὴ ἐλαττωθῆ τῶν συναδέλφων του, ἐματῶσε πάντα συναγωνισμὸν οὕτω πως τροποποιήσας τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ ἐρ-

γαστηρίου του· «Ἐν καλὸν ξύρισμα ἀντὶ ἐνὸς σολδίου».

Δὲν πιστεύομεν ὁ κουρέως νὰ ἐπλούτησε τοιαύτην ὀρίσας τιμὴν, ἤρξατο δὲ περιερχόμενος τὴν χώραν καὶ ἐμπορευόμενος κόμας, ἃς παρὰ νέων χωρικῶν ἠγόραζε, καὶ πωλῶν καθ' ὅδον βαφὴν ὑπ' αὐτοῦ κατασκευαζομένην. Εἶχε δὲ κλίσειν ἔκτακτον πρὸς τὴν μηχανικὴν καὶ κατεσκευάζε κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀναπαύσεως πρωτότυπα μηχανῶν. Ἀπαντήσας κατὰ τινα περιοδείαν τὸν ὄρολογοποιὸν Καί, ἀπέκτησε παρ' αὐτῷ τὰς ἐλλειποῦσας αὐτῷ στοιχειώδεις γνώσεις καὶ ἐπεδόθη εἰς τὴν μηχανοποιίαν. Ὁ Ἀρκράϊτ εἶχε δραστηριότητα ἀκαταπόνητον καὶ εἰργάζετο καθ' ἑκάστην ἀπὸ τῆς τετάρτης πρωΐνης μέχρι τῆς ἐνάτης ἔσπερινῆς ὥρας, καίτοι δὲ πενήστατος ὢν καὶ βραχένδυτος, κατώρθωσεν ὅμως νὰ κατασκευάσῃ τῇ βοήθειᾳ τοῦ Καί τὸ πρωτότυπον τῆς πρώτης βαμβάκοκλωστικῆς μηχανῆς, ἐκθέσας αὐτὴν εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς ἀμίσθου σχολῆς τοῦ Πρέστον. Ἡ τύχη ἐφάνη τέλος εὐνοϊκὴ πρὸς τὸν καρτερικὸν ἐργάτην. Τῷ 1769 τῇ συνδρομῇ πλουσίων τινῶν βιομηχανῶν ἔλαβεν ἔγγραφον εὐρησιτεχνίας καὶ συνέστησε κλωστήριον βάμβακος ἐν Νοτιγγάμ, ἔπειτα δὲ ἐν Κρόμφορντ (Derbyshire), καὶ τέλος πλησίον τοῦ Χόρλεϋ. Μετὰ τινα χρόνον οἱ καταστηματάρχαι τοῦ Lancashire συνησπίσθησαν κατὰ τοῦ Ἀρκράϊτ, οἱ ἐργάται εἰς μῖσος κατ' αὐτοῦ ὑποκινούμενοι ἐθεώρησαν αὐτὸν ὡς ἐχθρὸν, ὅστις διὰ τῶν μηχανῶν ἐμελλε νὰ ἐπιφέρῃ ἐλάττωσιν εἰς τὰ ἡμερομίσθια, ἀπεράσιον δὲ νὰ τὸν καταστρέψωσι. Τὸ ἐργοστάσιόν του ἐλελητήθη ὑπὸ πλήθους ἐμμανοῦς. Ὁ Ἀρκράϊτ οὐδὲ πτωχὸς ἐξῆκολούθησε τὰς ἐργασίας του, τὰ δὲ προϊόντα του ἦσαν ἀνώτερα τῶν ἄλλων. Οἱ ἔμποροι τοῦ Lancashire ἠρνήθησαν ν' ἀγοράσωσιν αὐτὰ, καὶ ἀποβρίψαντες τὰς μηχανάς του συνήνωθησαν ὅπως καταβάλωσιν αὐτὸν ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων, ἀλλ' οὐδὲν ἴσχυσε νὰ κλονίσῃ τὴν καρτερίαν τοῦ μεγάλου κλωστου, ὅστις ἐπὶ τέλους ἐθριάμβευσε. Περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου του εἶδε τὴν πλήρη τῶν ἔργων αὐτοῦ ἐπιτυχίαν. Πλεῖστα κλωστήρια ἰδρύθησαν ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν του εἰς τινα διαμερίσματα τῆς Σκωτίας, οἱ δ' ἀντίπαλοι του ἀναγκασθέντες νὰ ὑποχωρήσωσι παρεδέχθησαν τὴν μηχανὴν του, χρησιμεύουσαν ἔτι καὶ νῦν.

Ὁ Ἀρκράϊτ τοσοῦτον εἶχεν ἰσχυρὰν τὴν θέλησιν, ὥστε πενήτηκοντούτης ὢν ἔμαθε μόνος τὴν γραμματικὴν καὶ ὀρθογραφίαν. Ἀσχοληθεὶς μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εἰς μόνην τὴν μηχανικὴν καὶ εἰς τὴν σύστασιν ἐργοστασίων, ἦτο ἄμοιρος καὶ αὐτῶν τῶν πρώτων τῆς φιλολογίας σοιχείων. Ὁ θεμελιωτὴς τῶν νεωτέρων τεχνουργειῶν, ὅσις, ὡς εἶδομεν, ὑπέστη ἐπὶ τινα χρόνον καὶ ἀτυχίαν καὶ καταδρομὴν, ἀπέθανεν ἐν μέσῳ τῶν τιμῶν καὶ τοῦ πλοῦτου τὴν 3 Αὐγούστου 1792, ἀφῆ-